

Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R. D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris

De Sanctorum Festiuitatibus Anni totius, & aliis solemnitatibus - Opvs Novvum, Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue] Scriptoribus plenißimum, cum occurentium fidei controuersiam tractatione Editio Qvinta. Nvnc Demvm Integre Svppletæ, Concionibvs Per Octauam Vener. Sacramenti ...

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1629

Concio Qvinta Infra Octavam Ven. Sacramenti. Qvintvm Mirabile. De admirabili ratione, qua Christus in hoc Sacramento continetur.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56262](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-56262)

Exod. 16.

Eph. 1.

vicit orbis. Epulum manæ, quod in deserto quadraginta annorum spatio duravit, mirabile quidem fuit; sed tu longe mirabilius & diutinus; iam à mille enim sexcentis annis mensa hæc strata fuit, in qua animæ in Ecclesiæ palatio enunciuntur. Assueri conuiuum magnum fuit, & grande, utpote à rege institutum, & ad solam magnificentiam ostentandam paratum; Tu vero longe maius ac dignius, nam sua te Deus potens manu instruxit, & non ob aliam causam, quam vscum mundo magnitudinem, potentiam, liberalitatem, magnificantiamque patefaceret. O epulum longe maius Luculliano; opulentius Cleopatræ, augustius Vitelliano! epulum inquam, cui nul-
lum hactenus par exstitit, aut post hominum memoriam exstabit. Epulum denique, quod hac in terra nostras pacens animas, Deumque illis in cibum elargiens, certissimam spem suggesterit, in celo propriæ visione essentia aliquando illas beandas; in cuius aspectu contemplationeq; omnis beatorum felicitas consistit: cuius nos participes constitutus ingenitus Pater, unigenitus filius, & ab utroque procedens Spiritus sanctus, Amen.

CONCIO QVINTA

INFRA OCTAVAM VEN.
SACRAMENTI.

QVINTVM MIRABILE.

De admirabili ratione, qua Christus
in hoc Sacramento continetur.

Partitio.

1. Quare rerum monumentum sit hoc Sacra-
mentum.
2. De existentia modo, & quantitatiss loco.
3. De contento quanto, & dñi o.
4. De existentia eiusdem pluribus in locis, sine
loco tamen p' oprio.
5. De existentia accidentium.
6. Reiciuntur sensus hac in causa iudicis.

Memoriam fecit mirabilium suorum misericordis & miserator Dominus, escam dedit tumentibus se. Plal. 100.

FIGURA.

Bethsamtæ, qui in sorte tribus Beniaminiæ commorabantur, quod curiosus admirabile manna cognoscere & inspicere vellent, quod in arca delitescebat, illorum temeritatem puniente Dñs, dignas dedere poenas. Vere or profecto ac reformido, ne eadem mihi hodie poena infigatur, quod mirabilia & modos, quibus nouum Sacramenti huius manna in Eucharistiæ arca contingunt, indagare & inquirere contendam. Hoc vero mihi magne Deus actionum humana-
rum Judex, qui corda scrutaris; & animi penetralia rimaris, impures nolim, ne temerarium cœptum meum diuidices; si qua enim hic appetit curiositas, finem laudabilem ha-
bet; sic siquidem hoc ad ignorantias docen-
dos, ad improbos percellendos, ad maiestati-
tem tuam exaltandam, & sanctæ augustæq;
Eucharistiæ mirabilia perficienda, feliciter
ut hoc ad exitum deducam, spiritu mihi tuo
opitulare, tuq; virgo sacratissima opem soli-
tam impetrare, & no solitam tibi salutatio-
nem impetrarem.

AVE MARIA.

Solent reges & principes terræ postquam tempub legibus stabilierunt, variae nationes subiugant, & victorias a plissimas reculerunt, trophyæ, arcus triumphales, & pyramides erigere, ut sempiternam nomi-
natis memoriam & gloriam immortalem con-
sequantur. ita magnus ille Regum Rex & triumpho-
totius vniuersi Monarcha, lege Euangelica rum Chri-
tata, perdonitis inferis, torque victoriis in sti memo-
rbe reportatis, in medio Ecclesiæ Vene-
rabile altaris Sacramentum, velut arcum
triumphale, pyramidem, & mirabilium
colossum, ac trophyæ erigere voluit, ut
sanctum eius nomen & memoria perpetua
ad posteros dimanaret. Est siquidem memo-
ria & signum publicum, commemoratioque
omnium bonorum Domini, sed imprimis
mortis,

mortis, passionis, celeberrimorumque viatorum illius : hoc ipse nempe primus aperuit, primus ipse hoc illi nomen indidit, & per Evangelistas euulgati voluit, *Hac quatenus cunq[ue] feceritis, in mei memoriam facietis.*

Math. 26.
Gen. 15.

Joseph Patriarcha cum in extremis esset, & de regni negotiis disposuisset, fratribus ossa sua, velut trophyum egregiorum facinorum & vita præterita memoriam commendauit, *A sportate, inquit, ossa mea de loco isto.* Redemptor orbis Christus, postquam cœli, terræque negotia rite disposuisset, pridie quam mortaretur, suum Apostolis corpus, sanguinem, seseque totum, velut triumphorum & victoriarum notas & insignia, ac publicum crucis, passionis, mortis, vitaque monumentum legavit. Audite quid Scripturæ dicant, *Mortem Domini annunciatu[m], donec veniat.*

i. Cor. 11.

David, postquam Goliadum Philistæorum ducem profligasset, virtutem & robur suum testaturus, & victoriarum memoriam ad posteros transmissurus, arma illius & gladium imprimis, quo monstro huic certices præciderat, in tabernaculo suspendit pallio cooperatum; & dixit Sacerdos, *Ecce hic gladius Goliath Philistæi, quem percussisti in valle Terebinthi, est inuolutus pallio post Ephod.* Christus Dei filius, cui nullus fortitudine, robore, animoque par exstitit, principibus tenebrarum profigatis, in medio Ecclesiæ regia humanitatis suæ arma, & gloriostum victoremque corporis gladium, quo vitam illis eripuit, reliquere voluit, sed operum & speciei velo in Sacramento Eucharistiae velatum & inuolutum.

*1. Reg. 17.**1. Reg. 21.**Hebr. 9.*

Jussit olim Deus, ad sempiternam eorum, quæ in deserto contigerant, memoriam, in arca testamenti perpetuo manna afferuari. Ita me docuit Apostolus Epil. ad Hebreos, *Et arcam testamenti circumcedam ex omni parte auro, in qua urna aurea habens manna, & virga Aarou, que fronduerat.* Jam vero in lege Evangelica, ad omnium mirabilium, que Christus in mundi huius desereto præstitit, memoriam, verum corporis sui manna in Ecclesiæ arca reliquit, in egregio Sacramenti Eucharistici vase inclusum. Apostolisque præcipit, ut in suis memoriam i-

psum afferuarent, *Hoc facite in meam commemorationem.*

Josias rex religionem & verum Dei cultum in regno stabilire dum cogatur, vetetes aras destruxit, statuas evertit, omneque idololâtrarum instrumentum contrivit, & loca cadaveribus & immunitis mortuorum ossibus repleuit; quo nomine insignem animi pietatem, honorisque diuini zelum testatus est: *Et contrivit statuas, & succedit locos, repleteq[ue] loca eorum ossibus mortuorum.* *4. Reg. 13.*

Regum Rex Christus, cœlo delaplus, veram ut religionem in terra plantaret, æternique cultum & adorationem stabiliter, veteres Synagogæ oras demolitus est, figuræ abolevit, ceremonias contraxit, sacrificia perfundedit, inque eorum loca, cineres & ossa mortuorum, corpus inquam suum & sanguinem, velut notas, representationem, & mortis, passionis, crucifque suæ memoriam, quod amoris & affectus infiniti testimonium reposuit.

Dicit Plinius & Herodotus, reginam Lib. 36 c. 5.
Lib. 7.

quamdam Cariæ nomine Artemisiam, mortui coniugis Mausolæi cineres vino immisitos bibisse, suum ut erga illum affectum testaretur; quin etiam & perpetua nominis ihesus ad posteros transiret memoria, egregium & splendidum illi monumentum parauit; quod inter septem orbis miracula primum facile locum occupat, ut Suetonius de Cesarum monumentis loquens eadem Mausolea nuncupet, cuius etiam meminit de Domitiani amphitheatro loquens Martialis. Huius occasione dixero, magnum cœlorum regem Christum, & totius orbis Seruatorem, suum ut nomen redderet immortale, & memoria perennis foret, utque testarâ ficeret amorem, quo sponsam suam Ecclesiæ, quæ tories in Scriptura regina dicitur, prosequitur, corpus illi suum dedit, sed viuum & gloria plenum, voluitque vrellud sacro sanguinis lui vino innisatum biberet, superbum illi adhac Mausoleum, hoc videlicet Sacramentum, quod maximum cœli terræque miraculum, erexit.

Nabuchodonosor Babyloniorum Rex Daz. 3.
Deum se & immortalem credes, diuinoshonores ambiuit, atque ideo in medio ciuitatis statuam

statuam auream erexit , quam ab omnibus subditis adorari & symphonia & musica coli volebat , morte etiam numinis neglectori bus proposita : In hora qua audierit sonum tubae , adorate statuam auram , quam statuit Nubuchodonosor Rex , se quis autem non prostratus adorauerit , eadem hora mittetur in fornacem ignis ardoris . Quod insolens hic rex magna temeritate fieri voluit , totius uniuersi salvator summa prudentia & sapientia fecit ; cum enim vere se Dei filium , & essentia sua immortalem ignoscere , atque talis ab omnibus haberi vellet , in Ecclesia magnum Sacramenti huius colossum erexit , in quo non modo statua & corporis sui representatio , sed ipsum met animatum , gloriosum , ac vitale , quod ab omnibus honorari , coli , adorariq ; & hymnis & canticis celebrari vult , nisi damnationem qui secus facit , incurare velit , quod testatur etiam Scriptura : Adorate scabellum pedum eius .

Psal. 98.

Video in deserto Sinai serpente æneum in hostili eretum , quem cum propius accedens intueor , comporio in primis eretum fuisse , ut signum foret ac memoria eorum , quæ in cruci hostili peragi debebant in deserto Caluarie . Qui mysterium Eucharistie cum iam contemplari voluerit , compcriet etiam , non quidem ad futurorum , sed ad præteritorum mirabilium commemorationem , scilicet ad mortis & passionis Dominicæ memoriam institutum id & eretum fuisse .

Princeps aliquis urbem cum condidit , vel nouum regnum adeptus est , posteris ut testatum faciat , se auctorem illius fundatoremque esse , & perpetua illius ibi viuat memoria , cum præsens ibi semper adesse nequeat , imaginem suam , insigniąq ; in sublimi aliquo loco relinquare conluevit . Is qui in Apocalypsi in seculo scriptum habet dicitur : Rex Regum , & Dominus dominantium , postquam sanctam illam civitatem Ecclesiae fundauit (ipse fundauit eam altissimus) & præclarum illud regnum obtinuit , de quo in sacra Scriptura scriptum : Regnum tuum regnum omnium seculorum ; mundo ut patefaceret , se & fundatorem & principem illius esse , immortale nomen consequeretur ; non effi-

Apoc. 19.

Psal. 86.

Psal. 144.

giem & insignia duntaxat , sed corpus que suum & seipsum in Ecclesiæ altari bus dedit , idque in tam pulchro admirabile que subiecto quale est Eucharistie Sacramentū . Quod & Scripturæ loco confirmare potero : Ecce ego vobis sum usq ; ad consummationem seculi .

Dei igitur filium Ecclesiæ suæ augustum hoc & reale Sacramentum , velut admirabile suorum , præclarorumq ; operum argumentum , notam , & memoriam reliquit . Ita hoc prædixit Psalmographus dicens : Memoriam fecit mirabilium suorum misericors , & misericordia Dominus , quem dedit timentibus eis . Inter tot autem mirabilia primum facile locum occupat ipse modus , quo Christus in hoc Sacramento continetur ; hoc siquidem ingenij captum superat omnem mentis humanae comprehensionem transcendent , & ipse intellectus hic cœcutit . Idcirco vobis hunc hodierna concione exponam , sed sine certo quadam ordine ac methodo , at sparsim ac confuse , quidquid hie dicendum occurrit , coaceruabo .

Dico igitur primo , Christi corpore hoc Sacramento contineri , & incipere esse in altari , vbi non erat prius , non generatione , nec per motum localem , sed vera quadam panis in illud ipsum conuersione : quod similibus etiam exemplis ostendere possumus . Cum enim homo alimento crescit , rationalis anima incipit esse in materia iam recenter adiuncta , in qua non erat prius ; noua tamen hic anima non producitur , aut quæ de loco in locum mutetur , atque materiam , quam prius non informarat , incipit informare : è contra vero duni membrum aliquod præciditur , hic esse definit anima , nequam tamen perit , nec de loco in locum mutatur : ita quoque in Deo se negotium habet , cum quid in mundo nascitur , in hoc esse incipit Deus , cum vero euanescit & perit , etiam definit ibi esse ; certum tamen est , illum generationi corruptionique non esse obnoxium , nec locali quodam motu locisque mutatione venire aut recedere .

Eodem modo de corpore Dominico in Christus Eucharistia dicendum ; prolatis quippe con-cœlum nos feci-

II.
Christi
corpus
quomodo
in Euchari-
stia sit .

Exemplis
hoc proba-
tur .

seca-

deserit, secrerationis verbis, integrum, viuidum, præ-sens illis reperitur, nō quod ibi de nouo cre-
quo in Eu-
gharistia
præsens sit, sicut in loco, in quo non erat, priusquam sacra con-
secrationis verba proferrentur. Diuus Tho-

mas Theologum hic agens, postquam di-
xister, corpora naturalia circumscripte in lo-
co esse, Angelos vero cœlestes definite, Deū
autem ubique in circumscripte, & indefinite;
tandem assertit Jesu Christi corpus in cœlo
circumscripte, at in Sacramento Eucha-
ristie nullo in loco esse, nec circumscripte,
nec definite, quantum quidem ad ipsum; ta-
men quoad species panis, circumscripte
in omni esse loco, in quo hostiæ sunt con-
secratae.

Christi
corpus in
Eucharistia
dimensione
caret.

Nouum hoc & admirabile, longe mirabi-
lius, sub tam exigua hostiæ quantitate re-
ipſa & de facto tantum contineri corpus,
quantum in cruce suspensum ac deinde in
sepulchro propositum fuit. Docet siquidem
experientia, alia corpora natura sua tantum
occupare loci, quantum longitudinis ha-
bent ac latitudinis; hoc vero hic non ha-
bet locum. Docet ad hæc Philosophia, & ra-
tio quoque indicat, corpora circumscripte,
spiritus vero definite in loco comprehendendi;
sed hæc axiomata hic vim omnem perdunt,
& omnia hic noua. Christi enim corpus hic
non est circumscripte, utpote non habens
partes, qui loci partibus dimensionibusque
respondeant; non etiam definite; neque e-
nim ita in loco certo determinatum est, quin
simil eodem tempore in pluribus aliis subsi-
statur. Omnem tamen magnitudinem &
quantitatem habet; sed non extensionem,
atque ideo locum non occupat, sed cōglo-
batum, collectum, & constipatum est, velut
rei substantia.

Nota.

Substantiæ
**& quanti-
tatis diffe-
rentia.**

Vt autem constet, quomodo fieri hoc
possit, sciendum, in omnibus rebus natura-
libus inter substantiam & qualitatem discri-
men esse, quod eadem rei substantia manen-
te, ipsius quantitas minui & augeri potest. Ad
hæc substantiam ex se nullum locum occu-
pare, nisi forte per quantitatē, cum substan-
tia non habeat partes extra partes, nisi me-
diane quantitate cui hoc proprium, quæ-

Bessai tom. 3. De Sanctis.

que sola divisionem admittit, & partes ex-
tendit. Cernimus tamen, substantiam, cum
aliquo in loco mediante quantitate est, tunc
quantitatē se attemperare; quemadmodum
in anima nostra manifestum est, quæ tan-
tum loci occupat, quantum corpus est, quod
informat, quod tota sit in toto, & tota in sin-
gulis corporis partibus: siigitur quantitas,
qua non nisi accidens, aliquando substantia
regat, eamque ad se trahat, locum ut oc-
cupet; cur nouum cuiquam videbitur, si ali-
quando substantia quantitatem ad naturam
suam cogat, ut in loco aliquo statuat, locum
tamen non occupet? Cum vero in altaris Sa-
cramento virtute consecrationis substantia
præcipua sit pars, & proinde quantitas sub-
stantiae se temperet, hinc cum nulla hic sit
extensio, magnum aliquid corpus in exiguae
hostiæ subiecto contineti poterit. Adeo ut,
cū substantia ex se partes extra partes nō ha-
beat, eo quod dividii nequeat, ac velut pun-
ctus sit, quamvis sane totum Christi corpus
in hostia comprehenditur, capitum, pedum a-
liorumque membrorum certus non sit locus
assigandus, quod in minima illius particula
vniuersum corpus continetur. Mirabilia
hæc vere sunt & paradoxa.

Si vero hæc comprehendere nequeas, hu-
mana mens, conceptus tuos extolle & ex-
stratur, & cogita, quomodo idem ipsum corpus Christi
vero prodierit virginali, virginitatis tamen corpus lo-
claustri non violatis; recorderis quomodo cum non
sepulchro monumento sigillis munito & la-
pide ingenti aduoluto exicit; memineris ad *Mattib. 27.*
hæc quomodo ianuis clavis ad Apostolos
in conclave penetrauerit; atque in his omni-
bus videbis, sacrum hoc corpus alia pene-
trasse corpora, nullumque locum occupasse;
intelligesque, quod, quamvis id mirabile sit
& penitus nouum, in hoc Sacramento idem
omnino peragatur, & sane ipse Dominus hoc
ipsum probaturus ascensionis suæ exemplum
adducit, discipulisque hac de re agens, ait,
*Hoc vos scandalizat, si ergo videritis filium homi-
nis ascendentem, ubi erat prius: id est, obstupe-
ficitis & scandalizamini, audio omne me
corpus vobis tam exiguo spacio comprehen-
sum relinquere, quid igitur fieri, cum elemen-
tame videritis transcedere, ac nubes ascen-*
10an. 6.

Nn den-

dendo penetrare? Dicite, obsecro, auditores, si camelum per exiguum acus foramen transcurrentem viderecūt, animal inquam va-

Matth. 10.
Luc. 18.

stissimum & gibbo tumidum tam parvo cō-

tineri loco, an nō obstupecereris? Credere-

tisne fieri hoc posse, nū videreris? ipsum ta-

mē fieri posse filius Dei testatur, ac velut

possibile fieri in exemplum in Euangelio ad-

dicit: *Facilius est camelum per foramen acus*

transire, quam diuitem intrare in regnum caelo-

rum. Cur non credetis igitur, Christi corpus

in Eucharistia esse posse? si facere possit

Deus, vt camelus in foramine acus integer

maneat, an non multo præstabit facilius, vt

filij corpus tantum, quantum est, in hostia

contineatur? Nam iuxta Philosophos, qui

poteſt maius, potest minus.

III.

Dei hæc sunt mirabilia, & omnipotens

summiq; artificis opus, quod sub his specie-

bis & in minima carum particula, & in exi-

guæ hostiæ circumferentia totum Christi

corpus, cum omni sua quantitate, magnitu-

dine, dimensionibus, mensuraque compre-

hendatur.

Veterum
artificum
opera.

Christi
corpus hic
extensione
localem
admittit.

Exod. 16.

Nemo iam Phidias manum admiretur,

non ob Jouis Olympij imaginem factam,

vel ob clypeum Mineruæ, in quo totum ter-

ram orbem efformauit: De Myrmecide

taceat antiquitas, & currum eius quadriugum,

& nauem velis, malo & necessariais o-

nibus instructam, quam alis musca tege-

ret, nemo iam obstupecat. Nihil quippe

sunt hæc omnia, si cum Sacramento hoc

conferantur, in quo totum Jesu Christi cor-

pus in minima hostiæ parte contineatur; in

quo Deus & homo, iuxta quantitatem, sed

tamen sine extensione locali comprehenditur, atq; hoc ad confusione uitandam: nam

si huiusmodi extensionem concederemus,

necessæ foret, vt Christi corporis partes loci

partibus vsquequaque responderent, atq; ita

caput extra collum & collum extra humeros

foret, ac sic de aliis: nihilominus exten-

sione hac amissa, corporis Christi quantitas in-

tegra permanet. Certum quippe est, ubi ca-

put est, ibi & collum esse, ubi collum, ibi hu-

meros, &c. omnia tamen distinctione & in

ordine ad se non vero ad locum.

Adeo, vt hinc inferendum sit; totū Chri-

sti corpus in minima hostiæ particula conti-

neri, cuius rei figura fuit manna: quod cum

Hebræi colligerent, is qui minus collegat,

tantum referbat, quantum, qui amplius,

quod rarescendo apud priorem cresceret, &

apud alterum constitutum minueretur. co-

dem modo in hoc sit Sacramento, qui ipsum

in magna specie recipit, non quid amplius

recipit, quam qui in minori.

Rupertus locum hunc Exodi exponens, *In Exod. 17.*

ait, quod quemadmodum cum Adam ex ar-

bore verità comedid, tantum primo morsu

comedit, quantum si omnia arboris poma

deuorasset; quod in primo illo morsu non

minus mortem gustauit, quam si nullum in

arbores pomum reliqueret: ita quoque, &

longe verius, quicumq; in Eucharistia crea-

torem suum sub minima etiam recipit particula,

non minus Deum suum, & virtus autho-

rem recipit, quam si mille hostias, easq; ma-

ximas sumeret.

Huc faciet, quod de manna scribitur in

Exodo, quod semini Coriandri simile fuisse

dicitur: de quo semine ait Philo, quod quā-

uis exiguum sit, si in plures diuidatur partes,

& unaquæq; seratur, omnes fructum & le-

men sint prolatuæ, adeo, vt diuisum inte-

grum surgat, & integrum non plus conti-

neat, quam diuisum. Id ipsum de Sacra-

mento hoc & dicamus & perfectè credamus,

quod diuisum tantum contineat, quantum

integrum, & integrum amplius non habeat,

quam minima eius portio. O mirabilia! ô

noua! ô paradoxa!

Ecce & aliud mirabile sequi solitum mo-

dum, quo Christi corpus in Sacramento

hoc est, quodque in fractione consistit: ho-

sta quippe consecrata, in qua realiter Christi

integer contineatur, licet frangatur, &

plura in frustilla diuidatur; Christi ramen

corpus non frangitur, sed integrum sub singu-

lis particulis contineatur; atq; ideo Magi-

ster sententiarum ait, Christi corpus incor-

ruptibile esse. Cæcum fractio hæc non in

ipsa corporis Christi substantia, sed in Sacra-

mento duntaxat peragitur, id est, in specie-

bis, quæ quamvis fractæ sint & concisæ,

corpus tamen semper integrum & indivisibile

perseuerat. Testatus est hoc Angelicus Do-

ctor

4. Sene-

diff. II.

ctor Thomas, cuius in sequentia ita Ecclesia canit,

*Nulla rei sit scissura,
Signi tantum sit fractura,
Qua nec status, nec statura
Signati ministratur. &c paulo post:
Integer accipitur.*

Simile.

Christi
corpus non
frangitur
fracto Sa-
cramento.

Atque ut anima nostra tota est in toto cor-
pore, & tota in singulis corporis partibus, ita
quoque in hostia Christi corpus; atque ut
vero corpore diuisio, anima non diuiditur;
(brachio siquidem resecto, quedam animae
pars non propterea resciuditur) ita etiam Sa-
cramento hoc diuisio, Christi corpus non di-
uiditur aut frangitur, fractio enim non nisi ad
specias ipsas pertingit. Quod speculi exem-
plum reddet manifestius: ipsum enim licet
fractum & in varia fragmenta diuisum sit,
ipsa tamē hominis, quæ inde resultabat, ima-
go non frangitur aut diuiditur; sed in tot tan-
tum locis multiplicatur, quot frustilla re-
perire est. In Sacramento hoc non aliter se res
habet, Sacramento quippe hoc in sacerdotis
manibus diuisio, non ideo Christi corpus
diuiditur, sed integrum perseverat, torque
in partibus continetur, in quo hostia di-
uisa.

Exod. 12.

Exodus huius rei subministrabit figuram, Cum eam Israelitæ agam Paschalem
comederent, vetuit Deus, ne quid in eo frangerent, imo ne ossa quidem, *O non commi-
nuetis ex eo.* Quid hæc ceremonia designat? non aliud, quam Christum verum nostrum
agnum Paschalem, in Sacramento Eucharis-
ticico aliquando comedendum; sed integrum,
non contractum, non diuisum: atque ideo
factum, quod Judæi, cum latronum
crucifixorum membra & ossa confregissent,
Christi ossa communuerunt non sint auhi, sed
corpus illius integrum reliquerint. Ita hoc
docent Euangelistæ, *Ad Iesum autem cum ve-
niissent, cum viderent eum iam mortuum, non fre-
gerunt eius crux.*

Iona. 19.

In Leuitico Moysi præcepit Deus, ut dum
illi in holocausta offerenda essent aves, vel
ut turtures, columbae, &c. integræ sibi offer-
tentur, nec capite ablato vel communito, sed
non nihil ad collum reflexo. Audi decretum.
De turturibus & pullis columba offeroi eam sa-

*cerdos ad altare, & retorto ad collum capite. De-
notare duo ceremonia hac volebat, primum
quemadmodum caput columbae turritis ve,
ad collum retortum erat, non vero præfectum
aut separatum; ita quoque caput nostrum
Christum semper cum corpore, id est, Eccle-
sia permansurum, non separandum; adeo ut
bonus ille Emanuel a nobis absens, & simul
sit præsens, absens & permanens, vere præ-
sens substantia ratione quadam Sacra-
mentali, absens vero in propria specie, quæ ab o-
culis nostris percipi nequit. Alterum, quod
magis ad propositum nostrum, quod quan-
do Jesus Christus verus ille turtur, de quo in
Canticis sermo *vox turritis audita est in terra
nostra* (in Sacramento hoc & sacrificio offe-
rendus esset, non diuidetur aut seceretur,
sed integer in communione comederetur &
in Missa offerretur.*

Cant. 2.

Tertium mirabile quod admirabilem, qua
Christus in Eucharistia præsens est, ratio-
nem comitatur, est, quod sacrum hoc cor- Corpus
pus & diuinum codem tempore & instan- Christi
ti in pluribus sit locis, nullum tamen lo- codem
cum occupans; codem momento Parisis tempore in
est, Romæ, Constantinopoli, Jerosolyma, pluribus
locis, in China, Peru, in India, apud Antipo- locis.

des, utroque in mundi cardine, ubique loco-
rum, ubi Altaria & hostias sacras reperi-
re fuerit. Hoc intellectum hominum percel-
lit, hoc captum humanum transcendit, hoc
fieri nulla ratione videtur posse, tamen præ-
terquam quod fatendum est, nihil Deo im-
possibile esse, exempla nobis natura ipsa sug-
gerit. Videmus enim ad oculum quotidie
vocem, quamvis non nisi accidens sit, mul-
tis in locis codem tempore reperi. An non
verum est, meam hanc vocem, qua hoc
ipsum pronuntio, in tot auribus versati vagi-
rique, quot hic auditores ad me audiendum
collecti? Si igitur natura accidens quod-
dam etenim exrollere potest & euehere, cur
non idem in substantia faciat naturæ au-
thor? an non maioris Deus autoritatis fue-
rit, quam ipsa Physica?

Ipsa ad hæc ratio nobis adstipularunt, ratio Ratio qua
inquam maximis fidei mysteriis innixa: si c. docetur
nim credere tenemur, duo corpora in eodem Christi
loco cum penetratione dimensionum, velut corpus

N. 2 in

pluribus locis esse.

in glorioſa nativitate & admirabili Christi resurrectione contigit, ſimil fuiſſe; cur non eadem ratione credemus, in ſublimi hoc myſterio idem corpus gloriosum diuersis locis ſe poſſe ſiſtare? an non veriſimile videatur, ſi uo corpora in eodem loco accommodati queant, vnum quoq; corpus in duobus locis poſſe ſubliſtare? ſi vero in duobus, cur non item in pluribus?

Exempla & demonstrationes ſuggerit nobis Scriptura, & aperte declarat vnum numero corpus ſubſtantia ſua pluribus in locis poſſe ſubliſtare. Primo conſtat, Christum ex quo ad coelos ascendit, in diuersis locis fuſſe, in coelo quidem ad Patris omnipotentis dextram conſidentem (*sede à dextris meis*) & in terra Apoftolo Paulo apparentem, ut ipſe de ſe ad Corinthios ſcribendo reſtaſtatur, *Noūiſſime autem omnium tanquam abriuio viſus eſi mihi, &c.* Secundo, dicitur Paulus ad tertium vſque coelum raptus; atqui huiusmodi raptus fieri nequit, qui in duobus in locis ſimil fuerit, tum in celo, tum in terra: certum eſt enim illum tum à terra non abfuſſe, ſed in eadem permaſiſſe, ſi vero hoc ſolum quoad animam & ſpiritum fuſiſet anima in ſublime raptā, corpore in terra permanentē; mortuus haud dubie Paulus fuſiſet, cum aliud quid non sit mors, quam vniuſ ab altera partis separatio: quod tamen hic nulla ratione factum videatur.

Vna natura in 3. personis.

Deinde non tanta repugnantia eſt, corpus vnum diuersis in locis eſſe, quam candem in pluribus naturam. Atqui ipſa docet fides & credere iuber, in ſanctissimo Trinitatis myſterio eandem eſſentiam, ſubſtantiam, & naturam in tribus Personis eſſe, Pa- tre, Filio, & ſpiritu sancto, arque hinc eſt, quod nonniſi vnum eundemque conſtituant Deum. Cur igitur non credemus, idem corpus in diuersis locis poſſe ſubliſtare, & maxime Christi, quod eſt in Eucratistia? Quare mirabilia ſunt, in quibus recenſendis pergeamus.

V.
Christi
corpus hic
inuifibile.

Quartum mirabile eſt, quod glorioſum hoc corpus, quamuis certo, vere, realiterque præſens & viuens adſit, à nemine tamen vide ri queat; nonniſi accidentia hic videntur, ſub quibus ſemper delitescit, & numquam

videtur, quamuis tamen vere realiterque ſub his continueatur. Quodque diſcillimum & *Ioan. 10.* rem penitus reddit incredibilem, eſt, quod Christus in Euangelio, declaraturuſ verum ſe habere corpus, non vero umbraticum aut phantaſticum. Apoftolis præcepit, oculos ut aperient, manibus palpant, quod ſpiritus carnem & oſſa non haberet, videſi q; non poſſet, aut manibus conrectari, *Palpate & videſe, quoniam ſpiritus carnem & oſſa non habet.* Quod Caluinus argumentum aduersus Eucratisticam veritatem vſurpauit, quodque velut Achillem credit inexpugnabilem. Sed miſer fallitur. Dico igitur Christum patefacere dum vellet, verum ſe corpus habere, bene conſequenterque intruſiſſe dicendo: *Palpate & videſe.* Quod fieri non poſſit rem corporis expertem lenſu corporo aut tangi, aut videſi, adeo, ut hinc neceſſario inferendum ſit, quidquid tangitur aut eernitur, corporum ac materiale eſt.

Fieri tamen poſteſt, verum aliquod corpus Corpus ad- præſens addeſſe, non tamen videſi, vel quod eſſe poſteſt, ab alio tangatur corpore, vel, quod impedit non tamen Deus, ne species ſenſibiles ad ſenſus trans- videſi. mittantur, quemadmodum in vita Gregorij Thaumaturgi B. Gregorius Nyſſenus, & in S. Felicis Nolani S. Paulinus ſcribunt. Et quamuis exempla nobis nō ſuppetere, ipſa docet veritas, corpus aliquod præſens addeſſe poſſe, quamuis tamen exteriori non videatur; Scriptura mihi hiſſuffragarunt. Dicitur *Luk. 24.* quippe in Euangelio, Christum ipſo reſu- rectionis die in Emmauſ, cum duobus viatoribus concedentem ſubito ex oculis eorum euauiſſe, id eſt, inuifibile ſe præbuſſe. Quin & apud Joannem Christus, Iudei cum lapi- des in illum iacere vellent, ut iuſtas & rabiem illorum declinaret, inuifibile ſe redi- didit, & transiſbat per medium illorum, à nulo tamen viſus aut cognitus eſt, per medium illorum iba.

Addo inſuper, dæmones, carminibus magi- cis & incantationibus corpus aliquod, quamuis alioqui viſibile, inuifibile poſſe redi- dere, & hominum oculis subtrahere, & aliud e contra, quod procul inde diſtum fue- rit, in locum illius ſubiſcere ac videndum proponere. Si dæmonum hoc artificio fieri poſteſt,

poteſt, vti reuerata ſit, & illuſſiones quotidianaſ ſatis ſuperque maniſtant, anne diuinæ quiſ omnipotentiæ illud iſum denegare audeat? Diabolus corpus aliquod ſubtrahet aut ſuþonet, inuiſibile reddet aut viſibile; & Deus omniptens omnium id facere non poterit, imo nec in proprio corpos? Quod perfeſto nullo pacto videtur impoſſibile.

Aer qui
corpus, vi-
deri ne-
quit.

Aer ſecundum inter elementa, verum eſt corpus, vti & ignis, qui ſub cœlo lunari; in- terea tamen nec vnum videmus, nec al- terum. quamobrem ita argumentor, ſunt in rerum natura corpora, quæ oculis noſtriſ videri nequeunt, igitur mirum & velut impoſſibile, corpus glorioſum & com- munem naturæ ordinem tranſcendens, quale eſt Christi in Euchariftia, videri non poſſe?

Nolite hic quiescere ſenſuſ humani, ve- ſter viſus nimis debiliſ & imbecilliſ, veſtrū que iudicium nimis infirmum, fidei ſiquidē eſt, hie iudicare, ac velut praefidem agere, no- vero veſtrum qui non niſi iudices ſubalterni. Tres Orientis principes ſtellæ duetu Christum pannio præſepi inuolutum, ſumma animi demiſſione adoratum venere, & proci- dentes adorauerunt eum. Idem Christus velut Deus & homo accidentium panniculis in Euchariftico mysterio inuolutus eſt & abſconditus, veſtrum eſt ſenſuſ exterieorū, qui velut principes in anima noſtræ regno do- minium exercetis, humilime corpus, anima, diuinitatē omnemque ſubtantiam illius fidei duetu hic adorare.

Matth. 2.

Gm. 17.

Oculi boni ſenſionis Iſaac caligabant, adeo ut filium Iacob pellibus hœdiniſ co- opertum dignoſcere non potuerit, quamuiſ per vniuerſum illum corpus rāgeret, ſed mox vñillum loquentem audivit, agnouit quam- prium, Vox quidem Iacob, manus autem E- ſau, &c. Ita quoque in ſacramento hoc ſenſuſ noſtri adeo caligant & cœcutiunt, verum vt Iesu Christi corpus, accidentium pellibus coopertum, neque a natiuitate dignoſcere, ſed ad fidei vocem quamprimum dignoſcitur & adora- tur. Verè enim abſconditum eſt, & quamuiſ à nobis videri nequeat, nos tamen ſub ſpecie- buſ delitescens videre poſteſt.

Cuius reigregiam in libro Genesioſ ſi-

guram legere eſt, in quo poteſtum videntiſ & viuentiſ nomina iaudimus: Eo autem tem- po re deambulabat Iſaac per viam, qua du it adju- teum, cuius nomen eſt videnti & viuentiſ. Et ſane ſacramentum hoc profundus quidam poteſt, in quo vere contineatur viuens, quique de ſeipſo ait: Ego ſum via, veritas, & Sacra- menta; quique omnia conſpicatur & obſeruat; tum poteſt quamuiſ enim noſi poteſtum non videamus, noſ videntiſ & tamen ille eſt poteſt huius fundo intuetur & viuentiſ. alſpicit. Quo reſpiciens alludensque in Can- ticias ſponſa, aiebat: En ſtar poſt parietem no- ſtram priſiens per cancellos. Quid enim ſunt ſpeciis hæ ſacramentales, niſi paries quidam medijs poſt quem Dōminus delitescit, vnde noſ viuet, quamuiſ noſ iſum minime videa- mus? ſed uiterius progredior.

Quintum mirabile, quod Christi ſubi- ſtentiam hic comittatur, eſt, quod hic acci- dentia ſunt ſine ſubiecto, ſeſe ipſa coniun- tinet, ac velut abſoluti quidam Dōmini à nul- la dependentia ſubtantia; nam ſubtantia panis & vini, à qua dependeant, & quæ ſubiectum illorum erat, hic eſte defit. No- rum quid & penitus inauditum, Philo- phorumque doctrinæ repugnans, docen- tium, accidentis eſte alteri inelle, vti ex Ari- ſtolis Metaphysica colligere eſt; adeo ut ac- cidentia non tam eſte quædam fint, quam quiddam rā eſte. Idem quoque Platōnem carpit, quod ideas à natura ſegregaſſet; ſi ve- ro ex mente illius formæ ſubtantiales, qua- les ideæ ſunt, à materia ſeparari nequeunt, multo vero minus formæ accidentiales.

Lutherus & Caluinistæ huic Philosopho. Caluinisti- rum doctrinæ inxi docent, Deum omni rum & Lu- ſua potentia efficeri non poſſe, vt accidentis theranorū ſine aliquo ſubiecto ſuſtinet. Quod incon- error.

Gm. 24.

ueniens ut euitet, mault Lutherus panis ſubtantiam cum corporis Dōminici ſub- tantia ſimil coniungere: & Caluinus veram realemque Christi præſentiam pōtius con- cedere, quam dicere accidentia ſine ſubiec- to ſubtantiaque eſte, ſuſteneque poſſe. In quo ſe non modo infideles, ſed & im- peritos Philosophos oſtenderunt. Physica enim docet, quicquid poſteſt & habet cau- ſa ſecunda, à prima id mutuari; atqui Deus

Nn 3. omniū.

Ratio na-
turalis.
Ioan. I.

omnium rerum causa est, *Omnia per ipsum fa-*
ctas sunt; igitur afferendum, quidquid Deus
creaturarum adminiculò potest, à se ipso so-
lo & sine illis id posse, cum omnis illarum
virtus proprietasque ab illius potestate de-
pendeant. Ecce iam argumentum in forma:
Quidquid accidentia subiecto & substanc-
tia inhaerentia conseruare potest, potest &
separata ab illa conseruare, eo quod substanc-
tia potestas proprietasque accidentia con-
seruandi ab ipso veniat. Atqui Deus omni-
potens & substantia & accidentia conser-
uat; ergo cum illa conseruet, quamdiu sub-
iecto insunt, poterit etiam conseruare à sub-
stantia remota.

Deinde si fides nostra possibilitatibus ve-
risimilioribus limitanda esset, in præcipuo fi-
dei mysterio aliud quid longe admirabilius
appareret, in quo tamen substantiam corpo-
ralem sine aliqua subsistentia credimus: nam
Natura sine Christi humanitas in mysterio incarnatio-
nis non in se, sed in verbi æterni hypostasi
in mysterio subsistit, atque ita non nisi una hypostasis est,
incarnatio-
non vero duplex; longe tamen creditu mihi
videtur difficilis, naturam quandā sine hy-
postasi esse, quam credere accidentia carere
subiecto, si igitur difficilis & ceterum &
profitemur in mysterio incarnationis, cur
quod facilius minusq; repugnans est, nō cre-
dimus profitemurq; in Eucharistia sacra-
mento?

De acci-
dentiis es-
tentia non
est inha-
re-
re.

Hom. 2. cap.
de hexa.

Tom. 2. cap.
76.2.

Adhuc nego, & falsum etiam est, inhaerere
subiecto esse de essentia accidentis. Neque
enim Patres, Theologi, & Philosophi dum-
taxat, sed multi etiam Gentilium eius fuere
opinionis Basilius namque non modo credi-
dit accidentis esse posse sine subiecto, sed iam
inde à mundi primordio subiecto caruisse.
In Homiliis scripsit, solis lumen à primo die
conditum fuisse, & nulli subiecto tamen in-
haessisse, idq; triduo, donec tandem die quar-
to, sole creato, illi velut subiecto naturali in-
ditum est. Atqui lumen accidentis est, cum tamen
illud sine subiecto triduo conseruare
poterit Deus, in aliis idem præstare hauddu-
bie poterit.

Thomas Waldensis plura veterum Philo-
sophorum hic adducit testimonia, creden-
tiū accidentia sine subiecto esse & subsiste-

THEOLOGICI

re posse. Aristoteles quidem hoc non conce-
dit, nam vere illud fieri nequit, aperte tamen
docet, de accidentis essentia non esse, inesse
& inhaerere: Nam lib. 3. de anima docet aliud *Cap. 6.*
esse magnitudinem, & aliud magnitudinis
esse, si esse, id est, existentia accidentis ab es-
sentiā destructa est, multo potius inhaerentia
distinguitur, quæ non nisi certus quidam
existentia modus. Idem quoque Aristoteles
de vacuo tractans petrit, an vacuum illud di-
cedum, in quo non nisi color aut sonus quis-
piam reperitur; quæ quæstio sane inanis &
futilis foret, si inhaerentia foret de accidentis
essentia: de colore enim cum agimus, necel-
lario subiectum includimus, cui is insit, &
proinde corpus, vbi vero corpus aliquod est,
vacuum esse non potest. Adeo ut Aristoteles
hanc quæstionem proponens, an scilicet lo-
cū ille vacuus foret, in quo nullum corpus,
sed accidentis aliquod dumtaxat (quale sonus
aut color) reperiretur, agnouisse & confessus
videatur, accidentis esse sine subiecto posse,
& ab omni corpore & substantia remo-
rum.

Concludamus igitur, Theologi, duas ac-
cidens habere proprietates; primo suum esse, habet esse,
deinde subiecto inhaerere: primum illi relin-
quit Deus, & secundum potentia sua illi au-
thoritate inhaerere. Liquer à simili: in igne duo sunt, lucere
& urere; tamen non sine miraculo ignis Ba-
bylonicus aduersus tres pueros in fornace ac-
cessus, prior effectu permanente, secundo
caruit, numquam enim Martyres in forna-
cem coniectos potuit offendere: atqui certis-
sum est, calorem tam huic elemento essen-
tiale esse, quam accidenti subiecto inesse.

Cæterum, penitus hoc admirabile esse fa-
teor, & opus quoddam ab omnipotenti di-
uina profectum, cum omnem naturæ vim, &
communium rerum inferiorum ordinem
excedat: fatendum quoque impium ac blas-
phemum esse, credere & affirmare, penitus
hoc fieri non posse, & Dei omnipotentia
potentiam hanc denegare. Quicunque e-
nim Deum omnipotentem esse crediderit, credere
crederet etiam haud dubie cunctos omnipo-
tentia illius effectus, idque per verbum il-
licius: si enim divina hac vox substantiis & re, ut acci-
dentiis esse dederit, ut sine aliquo sub-
iecto sine

9. Physic. ch.
58.

subiecto
subsistat.
Lib. deimi-
tiam. c. 10.

ieco essent & subsisterent, multo facilius easdem substantias conuerter & communabit, ac sine illis accidentia, quoties & quando illi visum fuerit, faciet subsistere. Atque haec est magni Doctoris Ambrosii ratio, De totius mundi, inquit, operibus legis, quod ipse dixit & facta sunt: sermo ergo Christi ex nihil faciens, quod non erat, non potest es, que sunt, mutare in id quod significant? Credendum dumtaxat est Deum omnipotentem esse, si credere velis, hoc fieri posse.

IV. Cum Abraham Deus filium in spem posteritatis, hereditatisq; abeundem nasciturum promitteret, primum, quo eum ad credendum inducere voluit, argumentum ipsa erat omnipotentia; Ego, inquit, sum Deus omnipotens. Id est, si natura & rationes humanas in consilium adhibeas, penitus tibi videbitur fieri non posse, ut vxor tua verula & infuscata filium tibi pariat; sed hoc vnum hanc tibi natuitatem suadet, quod omnipotens sit, qui hanc tibi promittat & spondeat. Idem de hoc mysterio dico; Quicumque sensus & rationem consultricem adhibet, & credere nequit, accidentia sine subiecto, sed per se ipsa subsistere, sibi ob oculos ponat, quod qui hoc faciat, quique hoc sacramentum institerit, omnipotens Deus sit, cui nihil factu impossibile.

Omnipo-
tentia Dei
articulorum
symboli
fundamen-
tum.

Hinc factum, ut Apostoli, quo fidei nostrae articulos creditu faciliores redderent, ab omnipotenti exordium ducant, eamque velut omnium credendorum fundamentum ponant, *Credo in Deum Patrem omnipotentem.*

Gen. 27. Credendum igitur, firmiterque tenendum sola accidentia hic permanere, qualia sunt, color, sapor, figura, & alia, & panis substantiam, cui velut subiecto inesse solebant, abiisse & desuisse; & quamuis sensui videbatur panis adhuc reliquias esse, errat tamen & fallitur, sola enim nudaque accidentia hic permanent.

Jacob Esau mentitus, eius enim uestes induerat, patri se obtulit, non ideo tamen vere Esau erat; sed non nisi illius species & imago. Ita quamuis Christus sub panis accidentibus in sacerdotis manibus ad aras immolantis se spectandum proponat; non ideo tamen pa-

nis hic est, sed accidentia tantum & panis similitudo.

Michol Daudis loco in lecto statuam quamdam & pelles hædinas exploratores e. Reg. 19. lusura collocauit; adeo ut cum Saulis milites venissent, Dauidem quæsturi, præter statuam & pelles nihil inuenierint. Eodem modo hic sensus nostri deluduntur, credentes enim veram hic panis substanciali esse; nihil huiusmodi reperient, sed sola & nuda accidentia, quibus substantia regitur ac cooperatur, quæque in hoc sacramento, subiecto iam ablatu, permanent.

Joseph in manu dominæ pallio relatio, ne dominum offenderet, eiusque thorum violaret, fugit & egressus est. Eodem modo in hoc sacramento res peragitur. Auditores, quamprimum enim ut consecrationis verba profertur, panis esse desunt & fugit accidentibus, velut pallio suo, in sacerdotis manibus relatis, ne in dominum peccet, eiusque obedientiam infringat, non est vero sensuum hic contrarium ostendere, qui non nisi iudices inferiores sunt & secundarii, quique sola accidentia, quæ vident & palpant, quæque secundum communem naturæ ordinem sunt, dijudicare no-

Festus Praeses Paulum iudicaturus ad Act. 25. Cæsarem velut ad supremum iudicem & a- Fides suorum iudicium caput appellauit. Ita cum premus in sensus in hac materia dijudicare quid value hoc sacra- Exod. 12. rit, ad fidem potius appellandum est: verita- mento iu- dicitur enim huius iudicium ad supremum iudi- dicem spectat, quæ ipsa fides, non vero sensum exteriorem; qui non nisi secundarius & sub- alternus est iudex. In Exodo Mosi quidam ex- probrans & immorigerus: Quis te constituit iudicem? codem modo sensui respoudendum, cum in tam profunda tamque sublimia inquirere & dijudicare presumet, eique acriter obiciendum: Quis te articulorum fidei, rerumque supernaturalium ac diuinarum iudicem constituit? Nequaquam sensus hic obdiat menti & spiritus fidei, fides vero credat in Deum; nulla alioquin pax, quies aut securitas tum in anima, tum in Ecclesia futura est.

In vetero Rebeccæ, vxoris Iacob, nulla pax erat,

erat, quod in eodem duo aduersarii bellum intestinum gerent, & duorum populorum capita; *Dua gentes sunt in viso tuo, & duo populi ex ventre tuo diuidentur,* &c. Ita quoque in Ecclesia, vel potius in anima, dum schisma, diuisio, seditione aliqua ingruerit, sensus iuxta caput & meatem suam diuidare voluerit, & ratio fidei subiicere nolit, & fides dominatum superioritatemque obtinere nequeat, nulla sperada pax est, salus nulla, quies vel tranquillitas nulla.

Psalmographus audacter de hoc mysterio velut de articulo quadam fidei locuturus sit, se non hominum suasu, inductioneve, nec sensuum iudicio inductum id credidisse, sed pure simpliciterq; quod hoc illi Deus reuelasset: *Credidi proper quod locutus sum:* & cum sensuum argumentorum & rationum humanaarum falsitatem aperiuisset, ait: *Ego dixi in excessu meo, omnis homo mendax.*

Idem omnino faciat Christianus, & fidei, non vero sensuum lingua inductus credat, Deum non minus veracem fuisse in hac nobis veritate reuelanda, quam in omnibus mirabilibus patrandis; si bique persuadeat non immerito a Davide sacramentum hoc memoriam & compendium omnium diuinorum mysteriorum fuisse appellatum; *Memento fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus.*

Et est reuerar mirabilem compendium, in eodem subiecto tot mirabilia miraculaque concurrere, & ad unicum hominis verbum Deum è celo in manus illius descendere. Magna quidem verborum Iosue vis fuit, quod violentum solis cursum in medio axe stiterit, ut diem protraheret, & noctem oram pateteret; at maior haud dubie sacerdotalium est, que Christum celo deuocant, gratiam qui elargitur est & communicatur. Magnum hoc, vti & illud, quod panis unigenitus substancia esse desinente, Domini corpus quamprimum adesse incipiat; quod accidentia sine subiecto subsistant, quod corpus quantitatem habeat, nullam tamen extensionem, quod eodem momento in pluribus sit locis, locum vero nullum occupet; quod vere realiterque corpus sit, non tamen palpabile aut visibile; quod hostia frangatur diui-

daturque, corpus tamen semper maneat in diuisum. Quis audiuit utrumquam quid simile? quis non admirans exclamat: *Quam magnifica sunt opera tua, Domine, omnia in sapientia fecisti,* &c.

Eia igitur fideles, veritatem hic fidei sequamini, sensus humiliate, & rationem, argumenta & syllagismos, qui contrarium ostendent, conuincite, omnipotentiam Dei vindicat, mirabilia admirabilis existentiae corporis Christi in sacramento Euchalistico adiremini, in quo animæ nostræ exemplum vos confirmet; considerate inquam, quod quemadmodum illa tota in toto corpore & simul in unaquaque corporis parte est, ita gloriosum Christi corpus in Eucharistia esse: sciunt enim Philosophi omnes, locum corpori deberi non solum quod corpus sit, sed etiam quod unum.

Hoc igitur vobis inhæreat, quod si intelligere non valeatis, in silentio id ipsum adorandi debet sufficiat. Et sane animarum nostrarum tuus, quod index Deus, te hic supplices adoramus, & unum sit. omnia haec mirabilia demirantes, te vere hic præsentem esse confitemur, esse velut Jacob *Gen. 27.* pellibus accidetum cooperatum; velut sponsum Canticorum specierum sacramentalium cancellos respicientem; velut Moysen monte descedentem faciem sacramenti velo cooperatum, ut ita dinæ maiestatis fulgorem, ad quem creaturarum oculi caligant abscondas; ac velut solem humanitatis nostræ nubilo testum, unde inflexus nobis coelestes emittis. Quos ne subtrahas rogamus, & supplices contendimus, tuumque amorem nobis in hoc mundo clariari & gratiam, ut

Exod. 32. *hac ratione in altero gloria prometeamus, ad quam nos Pater, & Filius, & Spiritus S. deducant, Amen.*

CONCIO

Mirabilia
Euchari-
stia.